

'Sretan Praznik Pisma i Pisane Riječi'

Автор(и): Растителна заштита
Дата: 24.05.2021 Број: 5/2021

Na jedan od najljepših praznika – 24. svibnja, Dan svetih braće Ćirila i Metoda, slova, riječi i jezika, vratit ćemo se u ona davna vremena kada se bugarska poljoprivredna znanost rađala na papiru.

Kako je zabilježeno u Fondu Središnje poljoprivredne knjižnice, prvi periodični list o poljoprivrednim temama je „Stupan“ – poljoprivredni i gospodarski list. Počeo je izlaziti u dalekoj 1874. godini u Vidinu, a pokrenuo ga je Dimo Hranov koji je, nakon prekida učiteljske karijere u Razgradu, nastavio školovanje na poljoprivrednoj školi u Križevcima, Kraljevina Hrvatska i Slavonija. Nakon toga, zajedno s Mihalakijem Georgievim, stekao je visoko obrazovanje na Poljoprivrednoj akademiji u gradu Taboru, u austrougarskoj Bohemiji. Prvi broj lista pojavio se s podnaslovom „Poljoprivredni i gospodarski list“ 1. siječnja 1874. U početku se poljoprivredni list izdavao u

Bugarskoj, a od lipnja 1875. u Ruseu i Bukureštu (u tiskari Ljubena Karavelova, u kojoj je Dimo Hranov bio partner) sve do 1876., kada je prestao izlaziti zbog revolucionarnih zbivanja u Bugarskoj.

Dana 1. lipnja 1874., u 6. broju, u članku „Javne škole u odnosu na poljoprivredu“ autor daje vrijedne savjete za razvoj poljoprivrednog obrazovanja, jer su „škole jedno od glavnih sredstava pomoću kojih narod može napredovati ne samo duhovno i intelektualno, već i materijalno; stoga ni mi bez njih (škola) ne možemo u potpunosti postići željeni cilj i u poljoprivrednom i gospodarskom pogledu“.

Sadržaj publikacije ispunjen je poljoprivrednim temama relevantnim za svoje vrijeme: ratarstvo, stočarstvo, svilarstvo, pčelarstvo, „udruživanje“, „kućno gospodarstvo“ i općenito „gospodarenje“. Sve do prestanka izlaženja, list je zadržao ovu uredničku politiku i objavljivao članke vezane uz razvoj poljoprivrede, gospodarske vijesti, kao i prikaze knjiga.

Među aktivnim suradnicima bili su Stefan Bobčev, Mihalaki Georgiev, Krastjo Mirski, Todor Stančev, Nikola Suknarov, Spas Tumparov i drugi. Zahvaljujući svom korisnom sadržaju, „Stupan“ se distribuirao pretplatom ne samo u Vidinu, već i u drugim naseljima u zemlji.

U svibnju 2006., novinarska zajednica Vidina, na inicijativu lista „Nie“, podigla je spomenik prvim novinarima u gradu ispred Stambol kapije.

Velik dio nastavnih pomagala koja su podupirala prve učitelje i studente poljoprivrednih znanosti u našoj zemlji napisali su i objavili otac i sin Stribrny.

Vaclav Stribrny bio je češko-bugarski botaničar, učitelj i vrtlar, koji se smatra utemeljiteljem voćarstva, povrtlarstva, pčelarstva i krajobrazne arhitekture u južnoj Bugarskoj. On je prvi uveo uzgoj jagoda i šparoga u Bugarskoj. Rođen u češkim zemljama i stekavši opsežno poljoprivredno iskustvo u povijesnim parkovima i vrtovima grofa Kinskog, 1883. pozvan je kao učitelj u Poljoprivrednu školu u Sadovu, gdje je radio 37 godina. Osnovao je školski sortni vrt i park oko škole.

Uspio je stvoriti velike zbirke herbarija s raznim biljnim vrstama; nažalost, dio njih uništen je tijekom bombardiranja Sofije u Drugom svjetskom ratu, dok su preživjeli primjerci sačuvani u Botaničkom institutu Sveučilišta Karlo u Pragu, na Institutu za istraživanje bioraznolikosti i ekosustava Bugarske akademije

znanosti, na Odjelu za botaniku Biološkog fakulteta Sveučilišta u Sofiji i na Poljoprivrednom sveučilištu u Plovdivu.

„Повртларство – Воћарство“ је удџбеник који је користио Вацлав Стрибни – учитељ и вртлар у Државној практичној полјопривредној школи у селу Садово код града Пловдива. Година је 1888., а издање је произведено у школској цинкографији, lijepo ilustrirano.

Napisao је преко 25 удџбеника о воћарству, повртларству, cvjeћарству и практичних приручника. Autor је око 50 чланака о разним полјопривредним питањима, objavljenih uglavnom у часопису „Sadovo“ и listu „Oralo“.

Njegov sin, Venceslav Stribny, nastavio је njegov rad, ali се posvetio drugom dijelu zemlje – Plevenu. Godine 1910. imenovan је учитељем у Poljoprivrednoj школи у „Образтсов Чифлик“ код Rusea. Nakon toga, sukcesivno је bio учитељ у Plevenskoј школи за vinogradarstvo и enologiju (1911.) и учитељ у Sadovu (1914.). Godine 1916. ponovno се vratio у Pleven и ondje ostao raditi 36 godina, до 1948. Vodio је Музеј лова и природне повјести у граду након 1924. и bio члан уредничког одбора часописа „Lozarski pregled“, који је излазио у Plevenu у razdoblju 1930. – 1937.

Autor je udžbenika i priručnika o cvjećarstvu, povrtlarstvu i voćarstvu.

Jedna od njegovih poznatih monografija je „Vodič za voćarstvo“ (1921.), kao i drugi radovi posvećeni flori i fauni Plevena i okolice.

Dao je veliki doprinos osnivanju parkova i staklenika u poljoprivrednim školama u kojima je predavao. Uspio je sistematizirati više od 150 vrsta koje pripadaju 40 botaničkih porodica.

